

Neville Cawson Regezi Pindborg

آسیب شناسی

پاتولوژی

فک و دهان

(چاد)

مولفین:

دکتر اقدس فروزنده

دانشیار بخش آسیب شناسی فک و دهان
دانشکده دندانپزشکی دانشگاه آزاد اسلامی تهران

دکتر جهانفر جهانبانی

دانشیار بخش آسیب شناسی فک و دهان
دانشکده دندانپزشکی دانشگاه آزاد اسلامی تهران

دکتر دنیا صدوری

دانشیار بخش آسیب شناسی فک و دهان
دانشکده دندانپزشکی دانشگاه آزاد اسلامی تهران

منطبق بر سر فصلهای مصوب وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

انتشارات
اندیشه رفیع
ناشر کتب علوم پزشکی

سرشناسه
عنوان و نام پندآور
وضعیت ویراست
مشخصات نشر
مشخصات طاهره
شابک
وضعیت فهرست نویسی
موضوع
موضوع
موضوع
شناسه افزوده
شناسه افزوده
رده بندی کنگره
رده بندی دیویی
شماره کتباتی ملی

فروزمه، اقدس، ۱۳۳۳-
آسیب شناسی فک و دهان/مؤلفین اقدس فروزمه، جهانفر جهانپانی، دنیا صدی
ویراست: ۲
تهران: اندیشه رفیع، ۱۳۹۲.
۳۷۲ص: مصور، جدول.
978-964-987-474-6
فیبا
آندودونیک
دهان - بیماری‌ها
فک - بیماری‌ها
جهانبانی، جهانفر
صدی، دنیا
۱۳۹۲ ۱۳۲۵/۷ RKT
۶۱۷/۵۲۲
۳۳۹۸۲۸۰

نام کتاب:	آسیب شناسی فک و دهان
مؤلفین:	دکتر اقدس فروزمه - دکتر جهانپانی - دکتر دنیا صدی
ناشر:	انتشارات اندیشه رفیع
حروفچینی و صفحه آرایی:	محمد بهمنی
نوبت چاپ:	اول - ۱۳۹۳
شمارگان:	۱۰۰۰
لیتوگرافی:	ناشر
چاپ:	کتابخانه
صحافی:	کتابخانه
شابک:	۹۶۴-۹۸۷-۴۷۴-۶
بها:	۴۰۰۰ تومان

دفتر مرکزی: اندیشه رفیع

خیابان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - خیابان شهدای ژاندارمری -
مقابل اداره پست - ساختمان ۱۲۶ - طبقه دوم تلفکس: ۶۶۹۵۰۳۹۳
تلفن: ۶۶۹۷۰۵۱۸ - ۶۶۹۷۰۵۱۷ - ۶۶۹۷۱۴۱۴

www.andisheh-rafi.com
مدیریت info@andishe-rafi.com
فروشگاه shop@andishe-rafi.com

- نمایندگی های فروش:
- بابل کتابفروشی اندیشه
 - مشهد کتابفروشی مجد دانش
 - ملایط پژوهشی جهاد دانشگاهی
 - تبریز کتابفروشی شیرنگ
 - کتابفروشی پایک
 - شیراز کتابفروشی جمالی
 - انتشارات دانشگاه شیراز
 - کرمان کتابفروشی پایپروس
 - ارومیه شاهد و ایثارگران
 - اردبیل کتابخانه خدام
 - اهواز کتابفروشی رشد
 - خرم آباد کتابفروشی نشر و قلم
 - زاهدان کتابفروشی بیماری های خاص
 - گرگان کتابفروشی جلالی
 - کتابفروشی فائوس اندیشه
 - نمایندگان دانشی دانشگاه پزشکی
 - سمنان کتابفروشی لشراف
 - کتابفروشی کالج
 - فروزی کتابفروشی حکیم
 - کاشان کتاب
 - همدان روز اندیش
 - یاسوج خانه کتاب
 - یزد کتابفروشی آرمان
 - اصفهان کتابفروشی یارسا
 - کتابفروشی مانی
 - ساوه کتابفروشی کوثر
 - ایلام کتابفروشی رشد

اول دفتر به نام ایزد دانا صانع پروردگار حی توانا
کتابی که پیش رو دارید شامل ۱۸ فصل بوده که منطبق با
سرفصل‌های مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
می‌باشد.

گرچه این سرفصل‌ها بر مبنای سبب‌شناسی (etiology)
ضایعات تنظیم شده‌اند اما در هر قسمت سعی شده است تا
مطالب، با نگرشی عملکردی و با توجه به نیاز کلینیکی
دندانپزشکان نگاشته شود. منابع استفاده شده در این کتاب
عبارتند از:

۱ - جدیدترین کتاب‌های مرجع رشته پاتولوژی دهان و فک

۲ - مقالات معتبر با طیف‌های مختلف

۳ - مطالعات علمی مؤلفین شامل مقاله‌های منتشر شده داخلی
و خارجی و پایان‌نامه‌ها.

این کتاب جهت مطالعه دروس نظری و عملی پاتولوژی دهان
و فک دانشجویان رشته دندانپزشکی، داوطلبین ورود به
آزمون‌های تخصصی، تئوری و کلیه دندانپزشکان قابل استفاده
می‌باشد.

امید آن داریم تا همکاران گرامی ما را از نقطه نظرات سازنده
خود جهت کامل‌تر شدن مجسمه کتاب بهره‌مند سازند.

مؤلفین

پایان ۱۳۹۲

مقدمه

مؤلفین

فهرست

فصل ۱ - ناهنجاری‌های رشدی تکاملی دهان و ساختمان‌های اطراف آن	۹
فصل ۲ - ضایعات پالپ و پری‌آپیکال	۴۶
فصل ۳ - عفونت‌های باکتریایی، قارچی و ویروسی حفره دهان	۶۹
فصل ۴ - زخم‌ها و ارتباط التهابی حفره دهانی	۹۵
فصل ۵ - تغییرات اپی‌ژنوم و ضایعات سفید حفره دهان	۱۰۴
فصل ۶ - تومورهای خوش‌خیم و بدخیم اپی‌تلیالی	۱۱۹
فصل ۷ - ضایعات پیگماندار حفره دهان	۱۴۰
فصل ۸ - تومورهای خوش‌خیم و بدخیم منشی‌می	۱۶۳
فصل ۹ - ضایعات واکنشی حفره دهان	۲۱۹
فصل ۱۰ - ضایعات غیر تومورال غدد بزاقی	۲۲۶
فصل ۱۱ - تومورهای خوش‌خیم و بدخیم غدد بزاقی	۲۴۳
فصل ۱۲ - ضایعات استخوانی با منشأ غیر ادونتوژنیک	۲۵۳
فصل ۱۳ - کیست‌ها و تومورهای ادونتوژنیک	۲۶۷
فصل ۱۴ - ضایعات پوستی مخاطی	۳۶۶
فصل ۱۵ - تظاهرات دهانی بیماری‌های سیستمیک، متابولیک و وراثتی	۳۸۱
فصل ۱۶ - متاستازها و ضایعات متاستاتیک حفره دهان	۴۰۱
فصل ۱۷ - بیوپسی، سیتولوژی و تکنیک‌های آن	۴۰۵
فصل ۱۸ - روش‌های نوین تشخیص در پاتولوژی دهان	۴۱۵
واژه‌نامه	۴۲۴
منابع	۴۷۲

ناهنجاری‌های رشدی تکاملی دهان

و ساختمان‌های اطراف آن

۲۴	کیست کانال انسزیدو	۹	مقدمه
۳۵	کیست میانی کام	۱۰	اختلالات رشدی تکاملی دندان‌ها
۳۶	کیست گلوبولوماگز یلاری	۱۰	اختلالات تکاملی لثه‌ها (فیبروماتوز ارسی لثه)
۳۷	کیست میانی فک پایین	۱۱	فور دایس گرانول
۳۷	کیست استافنه	۱۱	لکوادم
۳۸	کیست بالاتال نوزادان	۲۰	شکاف‌های صورتی دهانی
۳۹	کیست نازولیبال	۲۱	گودال گوشه لب
۴۰	کیست اپی‌دموئید حفره دهان	۲۱	گودال میانی لب
۴۱	کیست درماید حفره دهان	۲۲	گناسی
۴۳	کیست میانی تشوگلوس	۲۲	میکروگناسی
۴۴	کیست لنفوای بیال سردی	۲۲	ماکروگناسی
۴۴	کیست لنفوای میال حفره دهان	۲۳	هیپرپلازی زائده کروئوئید
		۲۳	هیپرپلازی کندیل
		۲۴	هیپرپلازی نیمه صورت
		۲۴	تروپی نیمه صورت
		۲۶	کوچکی زبان
		۲۷	زرگی زبان
		۲۸	بان مهارشده
		۲۹	یروئید زبانی
		۳۰	شکاف زبان
		۳۱	بان شیاردار
		۳۱	بان مودار
		۳۲	اریس زبان

مقدمه

مسلماً درک بسیاری از ناهنجاری‌های رشدی تکاملی ساختمان‌های تشکیل دهنده دهان و نسوج اطراف آن با آشنایی کامل مشخصات جنین‌شناسی و هیستوپاتولوژی بافت‌های مربوط بستگی دارد. بعضی از بیماری‌هایی که در این فصل شرح داده می‌شود در دوران زندگی داخل رحمی ایجاد می‌گردند و هنگام تولد وجود دارند و تا آخر عمر باقی می‌مانند در عوض برخی دیگر ممکن است سال‌های متمادی ظاهر نشوند. شناسایی ناهنجاری‌هایی که از طرح ارثی مخصوص به خود

اضافی و یا فقدان دندان‌ها می‌باشد و اختلالات رشدی تکاملی دندان‌ها از نظر ساختمانی و از نظر شکل و اختلالات دیگر شامل تأخیر در رویش دندان‌ها و یا رویش زودرس دندان‌ها می‌باشد که برخی از این اختلالات ارثی و برخی به علل نامشخص و تعدادی به علت عوامل گوناگون محیطی در دوران حاملگی می‌توانند پدید آیند. برای مطالعه این ناهنجاری‌های دندان‌ها می‌توانید به کتاب‌های گوناگون پاتولوژی فک و دهان مانند Neville مراجعه نمایید.

اختلالات رشدی تکاملی مربوط به نسوج نرم مخاط دهان

این اختلالات یا ناهنجاری‌های مخاط دهان و لب و زبان می‌باشد که به ترتیب ذکر خواهد شد.

(الف) ناهنجاری‌های مخاط دهان

۱ - فیبروماتوز ارثی لثه

۲ - فوردایس گرانول

۳ - لکوداما

۴ - ماکول‌های پیگمانته مخاط دهان و لب‌ها، سندرم پلی‌پوز

متعدد ارثی روده یا Peutz jegheres syndrome

(ب) ناهنجاری‌های شایع لب

۱ - شکاف‌های لب و صورت (شکاف‌های صورتی دهانی)

۲ - لب مضاعف double lip

۳ - سوراخ و فیستول‌های لب

(ج) ناهنجاری‌های زبان

۱ - آگلوسیا Aglossia

۲ - میکروگلسیا Microglossia

۳ - ماکروگلسیا Macroglossia

۴ - آنکیلوگلسیا Ankyloglossia

۵ - تیروئید زبانی Lingual Thyroid

۶ - شکاف زبان Cleft Tongue

۷ - شیارهای روی زبان Fissured Tongue

۸ - زبان مودار Hairy Tongue

۹ - واریس زیرزبانی Varicosities

اختلالات تکاملی لثه‌ها (gingival)

فیبروماتوز لثه عبارت است از رشد بیش از حد منتشر نسج لثه که از سالیان دراز به نام‌های گوناگون شناخته شده است، در

پیروی می‌کنند و افرادی را مبتلا می‌سازند، از سایر ضایعات پاتولوژیک غیرعادی سبب کمک در امر تشخیص صحیح می‌گردد. از طرفی بایستی توجه داشت که بیماری‌های ارثی با مادرزادی اشتباه نشود. بیماری‌های مادرزادی از بدو تولد یا قبل از آن وجود دارد و احتیاجی نیست ارثی باشند، یعنی توسط ژن‌ها منتقل نمی‌گردند. در مقابل بسیاری از بیماری‌های ارثی هستند که در هنگام تولد وجود دارند، در حالی که تعداد دیگر ممکن است سال‌ها بعد از تولد ظاهر شوند.

توجه نکته چرا پاره‌ای از مشخصات و صفات والدین به فرزندان منتقل می‌گردد بر پایه مشاهدات معروف "گرکور مندل" استوار است که بیانگر به پیدایش قوانین موروثی منجر گردید. در واقع براساس ضایعات خستگی ناپذیر و یادداشت‌های دقیق او بود که علم ژنتیک به وجود آمد.

تدوین اصول صفات غالب و مغلوب یکی از مهم‌ترین کشفیات مندل به شمار می‌رود و بیانگر این است که اگر دو نفر از یک موجود زنده با خصایص کاملاً متفاوت به جبرجی آمیزش جنسی داده شوند، مشاهده می‌شود که از نظر قدرت پیدایش صفت به خصوص در اولادهای آنها تمایز قابل ملاحظه‌ای وجود دارد و بدین طریق تنها یکی از صفات می‌تواند خود را آشکار سازد ولی نکته جالب توجه این است که ظاهر شدن صفت دیگر به معنی از بین رفتن آن نیست و ممکن است در نسل‌ها بعدی آشکار شود. بنابراین اصطلاح غالب dominant و مغلوب Recessive به ترتیب برای آن صفاتی که در نسل اول ظاهر می‌شود و آن صفاتی که در این نسل آشکار نمی‌گردد، به کار برده می‌شود. جدانشدن بعدی صفات و تظاهر مجدد آنها در نسل بعد یکی از پدیده‌های مهم ژنتیک می‌باشد و اصل مجزاشدن یا Principle of segregation را تشکیل می‌دهد.

اختلالات رشدی تکاملی حفره دهان مادرزادی یا ژنتیکی و یا نامشخص و Idopathic بوده و به سه دسته تقسیم می‌شوند که عبارتند از:

۱ - اختلالات رشدی تکاملی متأثرکننده دندان‌ها

۲ - اختلالات رشدی تکاملی مربوط به نسوج نرم مخاط دهان

۳ - اختلالات رشدی تکاملی مربوط به نسوج سخت فک و صورت

اختلالات رشدی تکاملی دندان‌ها

اختلالات رشدی تکاملی دندان‌ها شامل اختلالات در اندازه دندان‌ها و اختلالات مربوط به تعداد دندان‌ها مثل دندان‌های